

Posudek na diplomovou práci Petry Šůvové České reflexe Démona M. J. Lermontova

Téma své práce diplomantka zvolila tak, aby v ní mohla uplatnit a propojit výsledky svého studia v obou oborech. M. J. Lermontov jako vrcholný představitel ruského romantismu a zároveň předchůdce realistické literatury, zejména ruské psychologické prózy, patří k těm autorům, jejichž díla byla u nás nejednou překládána a vykládána. Autorka se soustředila na poému Démon, která tvoří jakousi osu Lermontovova života osobního i tvůrčího.

Diplomantka neprve pojednává o démonu jako kulturním jevu ve světové a ruské literatuře, poté se zabývá zobrazením démona a jeho inspiračními zdroji v Lermontovově tvorbě. Její snahou je postihnout vývoj tohoto klíčového obrazu, aby se pak v další části své práce mohla zamyslet nad rozdílnostmi jeho interpretace v českých překladech. Část své práce věnovanou českým reflexím Démona autorka uvozuje kapitolou Lermontov a jeho Démon očima českých interpretů, překladatelů a kritiků různých dob. Na ni navazuje poněkud nadbytečně široce pojatá kapitola o historii překládání z ruštiny v Čechách vycházející z potřeby ujasnit si rozdílné přístupy k překladu a postihnout vývoj překladu jako způsobu interpretace. Po přehledu českých překladů Démona autorka přechází k charakteristice překladatelských typů F. Táborského, J. Hory a H. Vrbové. Zejména je třeba ocenit informace, které shromáždila o Haně Vrbové, jejíž pozůstalost zatím nebyla zpracována a o níž toho zatím bylo bohužel napsáno velmi málo, ačkoliv patří k našim předním překladatelům nejen z ruštiny. Na tyto charakteristiky navazuje analýza jednotlivých překladů z hlediska morfologického, syntaktického, lexikálního a stylistického, rozebírána je rovněž zvuková stránka a problematika tzv. vycpávek. Při porovnání jednotlivých překladů diplomantka usiluje o nezaujaté postihu rozdílností, kladů i záporů, soudy formuluje opatrně. V závěru své práce dospívá k názoru, že všechny uvedené překlady postihly podstatu Lermontovovy básnické skladby, i když zdůraznily různé rysy složitého obrazu démona, že ve své době znamenaly významný kulturní počín, neboť českému čtenáři zprostředkovaly nový rozměr vidění člověka a světa.

Práce je založena na pečlivém studiu poměrně širokého okruhu odborné literatury, obsahuje řadu zajímavých informací, přístup kompilativní se v ní přiměřeně propojuje se samostatným tvůrčím přístupem a schopností formulovat vlastní názory. Obohacením jsou obrazové přílohy, které ilustrují další možné interpretace postavy démona. Autorka užívá poměrně čistého, lexikálně bohatého jazyka. Po stránce formální práce splňuje všechny požadavky. Doporučuji k obhajobě.

Otázka k obhajobě: Lze najít obdobné klíčové symboly i v českém romantismu?